

bloemen van *Kentranthus ruber „coccinium”*. In jaren hadden we er niet een in ons land gezien. Verheugend zal het voor ons zijn te vernemen, dat deze hier thans zo zeldzame, trekkende kleine pijlstaartvlinder uit het zonnige zuiden deze zomer ook door andere vlinderkijzers weer in Nederland is opgemerkt.

Wageningen,
Thorbeckestraat 128.

Prof. Dr. D. M. DE VRIES,
G. DE VRIES-SMEENK.

Kleefkruid als winterannuel. Het Kleefkruid (*Galium aparine*) is een eenjarige plant. Als zodanig staat de soort ook in de gangbare flora's vermeld zonder nadere aanduiding of de plant zomer- of winterannuel, dan wel — wat bij veel eenjarigen voorkomt — beide is. Alleen in de Flora van Nederland, 3e deel, 1910, van H. Heukels is het Kleefkruid als tweejarig en eenjarig vermeld. Veel van de opgaven van één- en tweejarigen in deze en andere flora's betreffen soorten die naast het voorkomen als zomerannuel, tevens als winterannuel kunnen worden gevonden. Het tweejarig zijn heeft dan alleen betrekking op het feit dat dezelfde plant in twee opeenvolgende jaren aanwezig is, als regel van de nazomer of herfst van het eerste jaar, tot in de lente of zomer van het tweede jaar. De soort blijft toch eenjarig. In de laatst verschenen uitgaven: en wel de 12e druk, 1968, van de Beknopte school- en excursieflora voor Nederland en de 16e druk, 1970, van de Flora van Nederland, beiden door Heukels-Van Ooststroom, is nu bij een groot aantal eenjarige planten opgegeven of ze zomer- dan wel winterannuel zijn. Dit is een verbetering ten opzichte van andere flora's, waarin dus veel van deze soorten ten onrechte als tweejarig zijn vermeld.

Wat het Kleefkruid betreft, welke soort alleen door Heukels als tweejarig, c.q. winterannuel werd opgegeven, moet ik vaststellen dat die vermelding juist is. Het Kleefkruid is als zomerannuel zowel als winterannuel te vinden. De in het najaar ontkiemende planten wijken door hun gedrongen vorm nogal af van de in het voorjaar ontkiemende planten. De blaadjes zijn klein en spatel- of lepelvormig. De stekels op de stengels zijn minder ruw, evenals de stekel- en borstelharen op de blaadjes, waardoor de planten weinig kleverig aanvoelen. Wanneer de planten in het voorjaar na de winter rust verder uitgroeien, onderscheiden deze nieuwe delen zich niet van die van hun in het voorjaar ontkiemende soortgenoten. De blaadjes hebben dan hun bekende langwerpige vorm. Het Kleefkruid blijkt behoorlijk bestand te zijn tegen vorst. De

planten zijn gedurende de periode dat ze bevroren zijn zeer broos.

Reeds zo'n jaar of zes kijk ik 's winters naar de vegetatie en speciaal naar winterannuelen. Het blijkt een bijzonder interessant object voor veldstudie, waarbij nog heel wat te ontdekken is.

Bussum,

C. v.d. Bergstraat 19.

H. GRIFFIOEN.

Verkeersslachtoffers onder kikkers en padden. Naar aanleiding van de waarnemingen van Prof. D. M. de Vries, vermeld in D.L.N. 75: 97, over het massaal voorkomen van verkeersslachtoffers onder kikkers en padden die van en naar hun broedplaatsen trekken, kan ik mededelen, dat ik dit verschijnsel sinds vele jaren ken. Vrijwel elk voorjaar zie ik na warme dagen en vooral ook na zachte regenachtige nachten in maart of begin april doodgereden Bruine kikkers en Gewone padden op de wegen. Het zijn vooral de wegen die langs of door de gebieden lopen waarin de vijvers en sloten liggen, die als broedplaatsen worden gebruikt. In Wageningen is dit vooral het geval met de weg onder langs de Wageningse Berg, die de overwinterings- resp. verblijfplaatsen van de broedplaatsen in de uiterwaarden van de Rijn scheiden. Dit verschijnsel neem ik zo vaak waar, dat voor mij het vinden van de eerste doodgereden padden en kikkers in het voorjaar het teken is dat de eerste van deze dieren in hun broedplaatsen zijn aangekomen. Hoewel ik geen tellingen hierover heb verricht, kan wel worden gezegd dat ongetwijfeld een zeer groot aantal dieren wordt doodgereden. Het lijkt mij daarom zeer waarschijnlijk, dat door de sterke uitbreiding van het wegnnet en het toenemend autoverkeer vele broedplaatsen van kikkers en padden voor deze dieren praktisch onbereikbaar worden. Bovendien zijn van vele kikkers en padden de jachtgebieden doorsneden door wegen. Hierdoor ontstaat een toenemende kans om doodgereden te worden. Naar mijn mening zou dit één van de hoofdoorzaken kunnen zijn van de sterke afname van deze amfibieën rond de grote steden en andere gebieden met een dicht wegnnet. In rustige gebieden, zoals bv. op vele plaatsen in de Betuwe, weten Groene kikker, Bruine kikker, Rugstreeppad en Gewone pad zich goed te handhaven ondanks het plaatselijke gebruik van bestrijdingsmiddelen. Het lijkt me zeker de moeite waard eens wat meer gegevens te verzamelen over de invloed van het verkeer op onze amfibieën.

Ede,

Burg. Prinslaan 8.

C. F. VAN DE BUND.

Ransuil, aangevallen door Kauwen en Zwarte kraaien. Op 23 januari van dit jaar bevond ik mij 's morgens in de oeverwalgrienden van de Gorinchemse Avelingen (Gorinchem) alwaar door mij in een gehakt perceel een Ransuil werd opgestoten. Op zich ter plaatse geen zeldzaamheid, maar tegelijkertijd werd de Ransuil aangevallen door enkele Kauwen en Zwarte kraaien, waardoor de uil niet verder weg vloog doch zich al verdedigend cirkelend hoger en hoger steeg om op die manier boven de kraaiachtigen te blijven. Eén Zwarte kraai hield voet bij stuk, waardoor beide vogels zo hoog opstegen dat ze wazig in mijn verrekijker werden. Zonder kijker waren ze slecht of helemaal niet te zien. De glazen of prisma's van de verrekijker waren zeer beslist niet aangeslagen.

Op deze dag bevond zich boven Gorinchem een gesloten wolkenlaag op een hoogte van 90-150 meter (K.N.M.I.) zodat aangenomen mag worden dat laatstgenoemde twee vogels opstegen tot minstens 90-150 meter.

Gorinchem,
Havendijk 56.

G. H. J. DE KROON.

Otters in Zweden. Op 20 juli van dit jaar (1972) zagen mijn vrouw en ik bij Vetlanda in de provin-

cie Smaaland, in een smal riviertje in een bos, een oude Otter, waarschijnlijk de moeder, met vier jongen spelen. De oude was — zonder staart — naar schatting ongeveer 60 cm lang, de jongen plm. 40 cm. We zaten op de hoge wal van de rivier, toen door een kort gefluit onze aandacht werd gevestigd op dieren die op ongeveer 100 meter afstand stroomafwaarts naar ons toe kwamen zwemmen. Toen ze tot op plm. 50 meter genaderd waren, werd het duidelijk dat het een moeder-otter met jongen was. De platte en brede koppen waren onmiskenbaar en de kijker nam alle twijfel weg. Tijdens hun zwemtocht pauzeerden ze herhaaldelijk bij een rotsblokje en gingen dan spelen, ze sloegen elkaar met hun lange harige staart, sprongen op elkaar en duwden elkaar onder water. Vooral de moeder had van dit laatste een handje. Soms doken alle dieren tegelijk, om een paar meter verder weer boven te komen. Tenslotte verdwenen ze in de onderwal, aan de kant waar wij zaten. Het gefluit hebben we niet meer gehoord. Ik denk niet dat iemand zo'n tafereeltje ooit in Nederland meegemaakt zal hebben.

Groningen,
Petrus Campersingel 243.

Dr. L. S. WILDERVANCK.